

Windkracht 10

**10-punten plan voor het oogsten van de wind in Vlaanderen
Tien maal meer groene stroom tegen 2010**

door Caroline Gennez en Bart Martens

2 december 2004

samenvatting

Onze energievoorziening moet er in de toekomst radicaal anders gaan uitzien. Een duurzaam energiebeleid is gesteund op doorgedreven energiebesparing en een energievoorziening die fossiele brandstoffen efficiënter aanwendt (via warmtekracht koppeling) en veel meer gebruik maakt van hernieuwbare energiebronnen zoals zonn, wind, waterkracht en biomassa. Dat is nodig om het milieu te sparen, onze afhankelijkheid van de steeds duurder eindige energievoorraden af te bouwen en op termijn onze energievoorziening betaalbaar te houden.

De laatste jaren is er een enorme vooruitgang geboekt op het vlak van duurzame energie. Sp.a-spirit mag terecht fier zijn op de vooruitgang die tot stand gekomen is onder de socialistische ministers van energie gedurende de afgelopen legislatuur. Vijf jaar geleden was groene stroom in Vlaanderen nog een marginaal verschijnsel. Amper 35 GWh van de elektriciteit was groene stroom. Momenteel bedraagt de productie aan groene stroom meer dan 400 GWh/jaar, wat voldoende is voor het verbruik van 115.000 gezinnen.

We ambiëren ook voor de volgende 5 jaar een vertienvoudiging van de productie aan groene stroom. Daarom is het noodzakelijk om ten aanzien van hernieuwbare energie een voluntaristisch beleid te voeren, dat aanhoudend te evalueren en bij te sturen als er problemen zijn. En hoewel de doorbraak van hernieuwbare bronnen investeringen vereisen in windenergie, waterkracht, getijde-energie, zonne-energie, geothermische energie en energie uit biomassa, is het toch de windenergie die het grootste, snel realiseerbaar potentieel heeft. Dat potentieel wordt echter door tal van hinderpalen en belemmeringen onvoldoende benut. Daarom stellen we in dit plan “windkracht 10” tien groepen van maatregelen voor die moeten zorgen voor een ware doorbraak van windenergie zowel op land als in zee (offshore).

We willen ten eerste dat een aantal regels inzake ruimtelijke inplantingsmogelijkheden, geluidsnormen, normen voor slagschaduw en bebakeningsnormen duidelijker, relevanter en meer realistisch worden (punten 2, 5 en 7).

Ten tweede willen we investeerders in windenergie meer zekerheid bieden door de minimale afnameprijs voor groene stroom die de overheid nu garandeert, per project contractueel vast te leggen (punten 3 en 6). Het is ook belangrijk dat de zogenoemde “evenwichtskosten” drastisch worden verlaagd (punt 1) en dat specifiek voor de offshore windmolens de kosten voor de verbinding met het hoogspanningsnet aan land wordt meegedragen door Elia (punt 4).

Ten derde moet er ook gewerkt worden aan het vergroten van de mogelijkheden voor windenergie door het draagvlak te vergroten en de aandacht voor windenergie (en andere groene energie) in de gemeenten te stimuleren (punten 9 en 10).

Ten slotte willen we de toekomst nu al tegemoet gaan door te investeren in onderzoek en ontwikkeling van toekomstige vormen van energievoorziening (punt 8).

We zijn er van overtuigd dat de realisatie van deze 10 punten voor windenergie een belangrijke bijdrage zullen leveren aan een duurzame energievoorziening in de toekomst. Als we vandaag niet investeren in deze toekomstgerichte sector, zullen morgen de maatschappelijke kosten van onze energievoorziening onbetaalbaar worden. Dan dreigen we de boot te missen naar dé groeisector bij uitstek.

Inleiding

We moeten op korte termijn, werk maken van een lange termijn strategie voor de productie én het verbruik van elektriciteit die tegemoet komt aan onze energienoden, de noodzakelijke uitstap uit kernenergie, de dreigende klimaatsverandering en de onvoorspelbare internationale factoren die de beschikbaarheid van fossiele brandstoffen hypothekeren.

Het is reeds ten overvloede wetenschappelijk aangetoond: wanneer de uitstoot van broeikasgassen niet drastisch vermindert, zal het klimaat over heel de wereld fel veranderen. Dit zal verstrekkende gevolgen hebben zoals overstromingen en extreme droogtes. De uitstoot van broeikasgassen kan enkel verminderd worden door minder fossiele brandstoffen (zoals steenkool en aardolie) te gebruiken.

Wereldwijd werden hierover afspraken gemaakt in het zgn. Kyoto-protocol. Voor België betekent dit dat er een engagement is om de uitstoot van broeikasgassen tegen 2008-2012 te verminderen met 7,5% ten opzichte van het niveau van 1990. In het akkoord tussen de gewesten en de federale overheid, werd afgesproken dat Vlaanderen zijn uitstoot van broeikasgassen met zo'n 5,2% met terugdringen. Gezien we vandaag maar liefst 12,7% meer uitstoten dan in 1990, betekent dit een vermindering van zo'n 18%. En volgend jaar starten internationaal de besprekingen om te komen tot de veel verdergaande reducties die nodig zijn om de wereld echt buiten de gevarezone van de extreme klimaatveranderingen te brengen (maximale gemiddelde stijging van de temperatuur op aarde met 2°C boven pré-industriële niveaus). Volgens de wetenschappers moeten de broeikasgassen hiervoor in Europa met 30% dalen tegen 2020.

Deze vermindering zal bereikt kunnen worden door op twee sporen belangrijke inspanningen te leveren: energiebesparing door efficiënter energiegebruik en het overschakelen op duurzame energiebronnen.

Het eerste spoor bestaat uit het verminderen van het verbruik van fossiele brandstoffen door het verhogen van de energie-efficiëntie. Op dit gebied zijn reeds verschillende initiatieven genomen zoals de benchmarkconvenant met de energie-intensieve industrie, de nieuwe energieprestatieregelgeving voor gebouwen en de energiebesparingsnorm die als openbare dienstverplichting werd opgelegd aan de netbeheerders. Maar dit is pas het prille begin. De energie-efficiëntie van onze gebouwen, wagens en elektrische toestellen kan nog sterk

verbeteren. Verdere besparingen in het verbruik van energie zijn cruciaal in het bereiken van een duurzame omgang met energie.

“Windkracht 10” plan richt zich op het tweede spoor naar een toekomstgericht energiebeleid, namelijk het gebruik van hernieuwbare energiebronnen en meer in het bijzonder windenergie. De waaier van hernieuwbare energiebronnen waarmee groene stroom kan worden geproduceerd, is breed: zowel wind, zon, getijdenstroming, geothermische energie, waterkracht of biomassa (plantaardig materiaal dat verbrand, gecomposteerd of vergist wordt) kunnen als energiebron dienen. Op korte termijn zijn vooral windenergie en biomassa belangrijk.

In tegenstelling tot hernieuwbare energiebronnen zijn fossiele brandstoffen en uranium dat gebruikt wordt bij kernenergie niet onuitputtelijk. Studies tonen aan dat de oliereserves op middellange termijn de vraag niet meer zullen kunnen volgen wat extreme prijsstijgingen tot gevolg zal hebben. Het gebruik van duurzame energiebronnen zal dus niet alleen voordelig zijn voor het milieu, het vermindert ook onze afhankelijkheid van de internationale oliemarkt. Het is dus ook een sociale maatregel, want het zal onverwachte schommelingen in de elektriciteitsprijs kunnen temperen.

Volgens een rapport dat in 2002 werd gepubliceerd in opdracht van de Britse regering, zal windenergie tegen 2020 concurrentieel zijn met de meest performante gascentrales en goedkoper dan stroom uit kernenergie en steenkool (zie figuur). Immers: door de schaalvoordelen en het groot innovatiepotentieel, neemt de kostprijs van windenergie nog jaarlijks af, terwijl die van klassieke centrales – onder meer door de duurder wordende brandstoffen – steeds maar toeneemt.

Table 6.1 UK Performance and Innovation Unit cost estimates

Technology	2020 unit cost, 5–15% discount rate		Confidence in estimate
	Pence/ kWh	²⁰ €cents/ kWh	
End use efficiency	Low	Low	High
Photovoltaic	10–16	15–24	High
Wind – onshore	1.5–2.5	2.3–3.8	High
Wind – offshore	2–3	3–4.5	Moderate
Energy crops	2.5–4	3.8–6	Moderate
Wave	3–6	4.5–9	Low
Fossil with CO ₂ capture and sequestration	3–4.5	4.5–6.8	Moderate
Nuclear	3–4	4.5–6	Moderate
CCGT	2–2.3	3–3.5	High
Coal gasification (IGCC)	3–3.5	4.5–5.3	Moderate

Deze kosten laten dan nog de externe kosten buiten beschouwing zoals de veroorzaakte milieuschadepost. Als ook deze worden meegerekend, wordt windenergie een van de goedkoopste bronnen van elektriciteit.

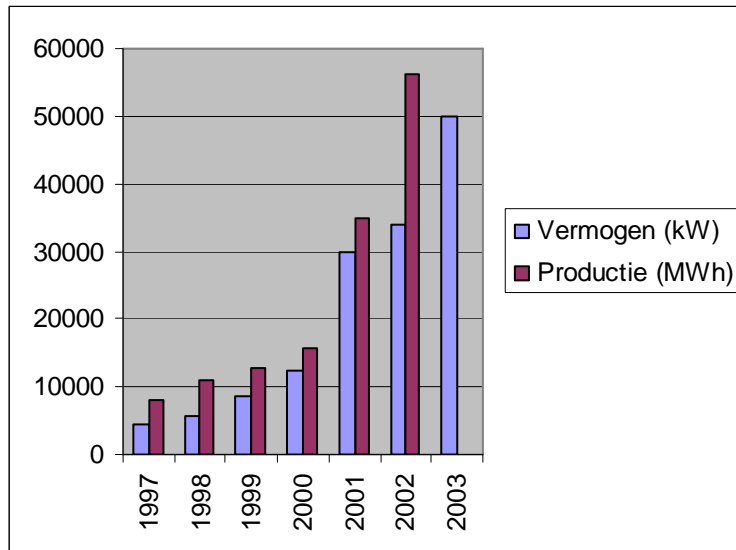
Komt daar nog bij dat investeringen in windenergie, meer jobs creëren dan de traditionele elektriciteitsproductie.

Table 8.1 Employment creation functions

	2010		2020		Range	
	C&I FTE/€m	O&M FTE/GWh	C&I FTE/€m	O&M FTE/GWh	C&I FTE/€m	O&M FTE/GWh
Solar – thermal heat	6.40	0.26	6.51	0.25		
Solar – photovoltaic	6.97	0.44	5.38	0.40		
Wind – offshore	7.48	0.22	6.71	0.22		
Wind – onshore	6.06	0.14	6.07	0.14		
Hydro (small-scale)	5.17	0.09	5.21	0.09		
Biomass – liquid	6.08	0.86	6.08	0.86		
Biomass – anaerobic	7.99	0.24	8.31	0.24		
Biomass – combustion	4.41	0.08	4.52	0.08		
Biomass – gasification	6.11	0.09	5.93	0.10		
Fuel production – energy crops	11.05	0.42	11.05	0.42		
Fuel production – forest residues	-	0.10	-	0.10		
Fuel production – agricultural wastes	-	0.36	-	0.36		
Conventional CHP					2.3-5.7	0.02-0.06
Conventional power					4.2-13.0	0.01-0.1
Conventional heating					3.5-15.9	0.01-0.06

Vlaanderen heeft zich tot doel gesteld tegen 2010 minimaal 6 % elektriciteit uit groene stroom op te wekken. Het WWF stelt zelfs dat tegen 2020 een kwart van de elektriciteit dient opgewekt te worden uit hernieuwbare energiebronnen, terwijl de studie “Sea Wind Europe” die in opdracht van Greenpeace werd uitgevoerd, aantoont dat tegen die tijd 30% van de stroom in Europa door offshore windmolenparken kan worden geleverd.

Door het stimulerend beleid van de afgelopen jaren is er reeds een belangrijke vooruitgang geboekt in het aandeel groene stroom in de globale energieproductie. De voorbije jaren vertienvoudigde de groene stroom productie. Het geïnstalleerd vermogen aan windturbines vervijfvoudigde en het aantal windturbines verdubbelde.

Vermogen en productie van elektriciteit uit windenergie in Vlaanderen (bron: ODE)

Toch zijn de initiatieven opgestart door elektriciteitsleveranciers en –producenten onvoldoende om de globale doelstelling inzake groenestroomproductie tijdig te realiseren. Sommige elektriciteitsleveranciers namen zelf nagenoeg geen eigen initiatieven en slagen er niet voldoende groene stroomcertificaten neer te leggen en hun opgelegd minimaal aandeel groene stroom te halen. Andere leveranciers halen hun doelstelling wel en slagen er zelfs in om veel meer certificaten te verwerven dan werd opgelegd. De haalbaarheid van de groene stroomdoelstelling is dus in belangrijke mate een kwestie van engagement en bereid om te investeren in milieuvriendelijke elektriciteitsopwekking. Dat neemt niet weg dat de klantvriendelijkheid voor wat betreft de behandeling van de projectaanvragen door de overheid kan verbeterd worden en dat de overheid kan zorgen voor een gunstiger en stabiel investeringsklimaat. Of zoals de MiNa-raad het stelt in haar advies van 18 november 2004: “De belangrijkste hinderpaal voor hernieuwbare energie in Vlaanderen is niet een tekort aan wind of zon, maar wel een tekort aan juridische zekerheid. Investerings in hernieuwbare energie zijn slechts rendabel indien ze over een voldoende lange periode afgeschreven kunnen worden. Het is nefast voor dergelijke projecten indien marktbepalende factoren zoals distributietarieven, elektriciteitsprijzen en steunmaatregelen regelmatig wijzigen”.

Met “Windkracht 10” willen wij werk maken van een stabiel investeringsklimaat, met 10 maatregelen die op federaal en Vlaams niveau genomen moeten worden om de bestaande hinderpalen en belemmeringen voor een echte doorbraak van windenergie uit de weg te ruimen. Wij maken ons sterk dat met “Windkracht 10” de productie van groene stroom in Vlaanderen en op de Noordzee, de komende vijf jaar nogmaals kan vertienvoudigen. Op die manier moeten tegen 2010, 2 miljoen mensen hun energie uit de lucht te plukken. Dit plan is een belangrijk politiek signaal aan de productiesector en investeerders dat er werk gemaakt wordt van de uitbouw van duurzame energie.

10 voorstellen voor een meer windenergie

We willen windenergie alle kansen geven. De positieve evolutie van de laatste jaren mag niet stagneren. Daarom is het nodig een aantal obstakels die windenergie belemmeren weg te werken. Hiervoor zijn wijzigingen nodig, zowel op Vlaams als Federaal niveau.

A. federale maatregelen

1. “Evenwichtskosten” voor windmolenprojecten voor rekening van Elia

Van windenergie wordt gezegd dat het een moeilijke energiebron is omdat ze niet altijd en voorspelbaar stroom kan leveren. Dat klopt, maar de effecten daarvan op het evenwicht op het elektriciteitsnet worden overdreven. Enige nuancering is dus op zijn plaats. De pieken in het afnameprofiel van elektriciteit zijn bijvoorbeeld veel groter dan de fluctuaties in de productie door windenergie. Bovendien zal de internationale connectiecapaciteit nog toenemen, wat kan zorgen voor het uitvloeien van de piekstroom over een groter gebied. En er is hoe dan ook reservecapaciteit noodzakelijk. Voorbeelden in andere landen tonen aan dat het beheer van het elektriciteitsnet mogelijk is zelfs met een hoog aandeel van windenergie. Denemarken bijvoorbeeld haalt meer dan 20% van zijn elektriciteit uit windenergie, terwijl wij in eerste instantie streven naar 6% groene stroom tegen 2010, waarvan slechts een deel windenergie zal zijn.

Het is dan ook onlogisch dat de financiële sancties voor de onevenwichten die worden aangerekend aan windenergieproducenten, de zogenoemde “balancing costs”, dermate hoog zijn dat ze een rem vormen op de ontwikkeling van windenergie. Momenteel bestaat er voor windenergie slechts een tolerantiemarge van 10%. Binnen deze marge geldt een lagere onbalanskost, buiten de tolerantiemarge een astronomische boete. Wij willen de tolerantiemarge voor windenergieproducenten vergroten (tot 50-100%) en de onbalanskosten sterk verlagen. In andere landen zoals Nederland en Spanje, met veel meer windenergie, gelden trouwens veel lagere onbalanskosten.

2. Minder stringente bebakeningseisen voor windmolens

Grote molens vangen veel wind, maar ook veel aandacht. Veel mensen vinden ze niet storend en zelfs mooi. Dat verandert snel indien de molens worden voorzien van flitslichten en rode bebakening op mast en wieken. In sommige gevallen is bebakening wenselijk tot zelfs noodzakelijk voor de veiligheid van de van de luchtvaart. Echter, in België eist de luchtmacht momenteel vaak onnodig veel bebakening. Talrijke projecten botsten om die reden op een negatief advies van monumenten en landschappen en sneuvelde omwille van het visueel aspect. Dat moet veranderen. Er is nood aan een duidelijke regelgeving die vergelijkbaar is met onze buurlanden. Ons land hoeft op vlak van bebakeningseisen niet strenger te zijn dan Nederland en Duitsland. Uitgangspunt is dat de bebakening enkel wordt aangebracht indien dit nodig is voor de veiligheid. Als flitslichten en nachtbekening nodig zijn worden ze aangebracht met minimale hinder voor de omwonenden. En, zoals nu reeds het geval is, wordt de locatie van op te richten windmolens gemeld aan het bestuur der luchtvaart, zodat alle locaties gekend zijn.

3. Contractuele zekerheid voor minimumprijs voor geleverde groene stroom

Investerders hebben, zeker voor zeer grote investeringen, nood aan enige zekerheid, zowel juridisch (verleend door de concessie) als economisch. Het systeem van de groene stroomcertificaten (GSC) helpt de economische rendabiliteit te behalen. Een gegarandeerde bodemprijs geeft minimale garanties voor het afschrijven van de projecten. Door deze minimale vergoeding voor nieuwe projecten ook contractueel vast te leggen in een contract tussen overheid en investeerder, krijgt die laatste ook de garantie dat hij op deze minimale vergoeding zal kunnen blijven rekenen. Dat is essentieel om investeerders over de brug te doen komen. (Dit systeem is de evenknie van het voorstel in punt 6 voor de windenergie op land).

4. Verbindingskost met hoogspanningsnet aan land deels voor Elia

De investering in de elektriciteitskabels die het offshore windmolenpark verbindt met het net op het vaste land is vrij zwaar. Daarom werd op de buitengewone ministerraad in Gembloux (januari 2004) beslist dat ELIA 25 miljoen euro zou bijdragen in deze investering. Dit is een terechte beslissing, immers ELIA betaalt bijvoorbeeld ook de kosten verbonden aan het vergroten van de internationale interconnectie. Deze beslissing moet dan ook zo snel mogelijk concreet worden uitgevoerd.

B. gewestelijke maatregelen

5. Actualisering en verfijning van de omzendbrief met ruimtelijke randvoorwaarden voor de inplanting van windmolens¹

Deze omzendbrief bepaalt het afwegingskader en de ruimtelijke randvoorwaarden voor de inplanting van windturbines. Er moeten duidelijke en haalbare randvoorwaarden komen inzake de afstandsregel tot woningen, de slagschaduw en de geluidsimpact. Aanpassingen dienen te gebeuren aan criteria inzake afstandsregels tot natuurgebieden.

De omzendbrief hanteert een specifieke regeling voor de installatie van windturbines in landbouwgebied zonder dat een ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) nodig is. Om uit te maken of dergelijke turbine als zone-eigen kan worden beschouwd, hanteert de omzendbrief de regel dat minimum 50 % van de verwachte jaaropbrengst gebruikt wordt door de exploitant of eigenaar van het landbouwbedrijf. In de praktijk is het beantwoorden aan deze norm niet evident en relevant en worden windturbines in landbouwgebied dus bijna steeds als zonevreemd beschouwd. Projecten in agrarisch gebied kunnen dus momenteel enkel een vergunning krijgen na de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan. Deze beperking moet aangepast worden door volgende maatregel: windmolens in eigendom van landbouwers of coöperatieven van of met landbouwers worden als zone-eigen beschouwd. De minimale afzetverplichting op het landbouwbedrijf kan op die manier komen te vervallen.

6. Contractuele zekerheid

Investerings zijn slechts rendabel als ze over een voldoende lange periode afgeschreven kunnen worden. Het elektriciteitsdecreet voorziet wel een bodemprijs voor groenestroomcertificaten (GSC) uit hernieuwbare energieprojecten. Maar producenten en investeerders willen meer garanties dat dit systeem ook de volgende

---

¹ Omzendbrief EME/2000.01 Afwegingskader en randvoorwaarden voor de inplanting van windturbines van 17 juli 2000

jaren van toepassing blijft voor hun investering.

Dat kan door bij nieuwe investeringen in groene stroom een contract af te sluiten tussen producent en distributiehetbeheerder, waarin de wettelijk vastgelegde minimumvergoeding ook contractueel wordt vastgelegd voor een voldoende lange periode. Zoals de MiNa-Raad terecht in haar advies van 18 november 2004² zegt zal deze contractuele zekerheid over lange termijn de producenten van hernieuwbare energie in staat stellen om externe (goedkopere) financiering (bv. bij banken) voor nieuwe projecten aan te trekken.

7. Hoofdstuk Wind in nieuw Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) met bindende taakstellingen rond windmolenparken voor gewestelijke, provinciale en gemeentelijke structuurplannen.

Het nieuwe RSV II moet een afzonderlijk hoofdstuk wind bevatten waar een duidelijk, eenduidig beleid uitgetekend wordt naar ruimtelijke inplanting van windmolenparken. Het RSV II moet een oppervlakte doelstelling inhouden, en duidelijk maken op welke locaties (rekening houdend met onder meer het windplan, de landschapsinpasbaarheidskaart en vogelmigratieroutes) en binnen welke timing deze moeten worden gerealiseerd.

Voor meer windmolens, is er nood aan meer actieve aanduiding van locaties voor windmolenparken. De administratie ruimtelijke planning moet niet afwachten tot er een bouwaanvraag binnenkomt om dan te adviseren, maar moet zelf actief via Ruimtelijke Uitvoeringsplannen (RUP's) zones afbakenen waar windmolenparken moeten komen. Op dit moment zijn er nog maar weinig RUP's opgemaakt. Een versnelde opmaak moet de oprichting van windturbines buiten industriegebieden en gebieden van openbaar nut mogelijk maken.

8. Meer middelen voor onderzoek en ontwikkeling van windenergie

Onderzoek is van het grootste belang willen we in Vlaanderen het potentieel aan windenergie optimaal benutten. Het gaat dan niet enkel om het onderzoek en de ontwikkeling van nieuwe technologieën, maar ook de toepassingen en verspreiding van de reeds gekende technologie kan ondersteuning gebruiken. Haalbaarheidsstudies vormen hier een perfect voorbeeld.

Maar we moeten ook verder durven kijken, al klinkt het voor sommigen als science-fiction. Zo moet er werk gemaakt worden van synergieën tussen offshore windmolenparken en waterstofgas. De pieken die voortkomen uit fluctuaties in windenergie kunnen perfect gebruikt worden om waterstof te maken. En met waterstof kan je brandstofcellen laten werken. Brandstofcellen zijn te vergelijken met batterijen. Door het inbrengen van waterstof wordt elektrische stroom opgewekt. Het grote voordeel van waterstof is dat het restproduct (afval dus) water is. Een oplossing voor de vuile uitlaatgassen. Het is dus zeker een duurzame optie om in zee een megawindmolenpark te bouwen, waarvan de overschot aan elektriciteit wordt gebruikt voor de productie van waterstof, die dan niet noodzakelijkerwijze moet omgezet worden in elektriciteit, maar ook ter vervanging van fossiele brandstoffen kan gebruikt worden in allerlei toepassingen. Een uitstekend voorbeeld van complementariteit met anderen vormen van energie.

9. Voorbeeldfunctie van de overheid: stimuleren van windenergie bij lokale besturen

---

² Briefadvies MiNa-Raad van 18 november 2004 over het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 5 maart 2004 inzake de bevordering van elektriciteitsopwekking uit hernieuwbare energiebronnen

Het gemeentebestuur heeft een grote impact op de slaagkansen van projecten voor nieuwe hernieuwbare energie, zoals windmolens. Sommige gemeenten realiseren een belangrijke voorbeeldfunctie door het actief stimuleren van hernieuwbare energie op hun grondgebied. Andere gemeenten nemen eerder een afwachtende houding aan, met het gevolg dat projecten niet optimaal tot ontwikkeling komen. We willen de gemeenten stimuleren en helpen om te werken rond hernieuwbare energie.

- Het energieluik binnen de samenwerkingsovereenkomst kan nog verder uitgewerkt worden. Naast initiatieven op het vlak van energieboekhouding en energie-audit kan de gemeente ook actief op zoek gaan naar locaties voor hernieuwbare energie. Ze kan informatie verstrekken en bedrijven helpen die zich willen inzetten voor de productie van groene energie. Hiertegenover staat een financiële ondersteuning voor de gemeenten. Het fonds voor hernieuwbare energie kan hiervoor aangewend worden. En waarom niet de gemeenten die meer groene stroomproductie hebben dan gemiddeld (b.v. op basis van het aantal inwoners) een extra bonus toekennen?
- Lokale besturen beschikken over het algemeen over te weinig knowhow om windturbineprojecten op te starten. Er zou een task Force Wind kunnen geïnstalleerd worden om te helpen het beleidstekort in te vullen. Een beperkt team van experts kan lokale besturen bijstaan bij de uitwerking van windturbineprojecten.
- Via de Gecoro's kan, in het kader van de gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen de zoektocht, of ten minste de discussie daarover, naar inplantingsplaatsen voor windmolens opgestart worden.

10. Groter draagvlak creëren voor windenergie

De markt voor hernieuwbare energie in Vlaanderen zal zich pas goed ontwikkelen indien de vraag naar hernieuwbare energie ook vanuit de huishoudens gestimuleerd wordt. Het is dan ook belangrijk dat de overheid verder investeert in sensibilisering van de bevolking voor rationeel energiegebruik en hernieuwbare energie. Dit blijft essentieel om een draagvlak te creëren voor de verdere uitbouw van milieuvriendelijke energie in Vlaanderen.

- a. Windenergie heeft nog met veel vooroordelen te kampen. Door mediacampagnes en de overheidscommunicatie over het maatschappelijk belang van hernieuwbare energie te verhogen kan een groter draagvlak ontstaan. We denken bijvoorbeeld aan een grootschalige campagne naar aanleiding van een op te richten 'maand van de groene energie' (naar analogie met de maand van de energiebesparing).
- b. Windenergiecoöperatieven moeten ondersteund worden bij de uitbouw van hun activiteiten, zij helpen immers mee voor de creatie van een maatschappelijk draagvlak via informatiecampagnes, participatiemogelijkheden, enz.
- c. Het sensibiliseringsbeleid kan aangevuld worden met concrete steunmaatregelen. De MiNa-Raad stelt een voorbeeld. Een afnemer van groene stroom die tegelijk investeert in projecten voor hernieuwbare energie in Vlaanderen, krijgt van de distributienetbeheerder een korting op de elektriciteitsprijs van bijvoorbeeld 125 euro.

“When the winds of change are rising,
Some build windbreakers,
Others build windmills”